

ITEM No. 10014/56

SPECIAL ATTENTION: Political Advisor,
Audience Analysis.
FEP.

PRIORITY

KK
Oct 25
XIV-884/a

HUNGARY

EXILE /1200/
Refugees /1204a/

AUDIENCE ANALYSIS INTERVIEW WITH A MECHANIC.

SOURCE GRAZ: A mechanic, 20, who escaped in late September 1956, expresses his own opinions.

DATE OF OBSERVATION: Until late September 1956.

ENGLISH SYNOPSIS: Source first tuned in to RFE while serving at an officers training school in PAPA, where he and three friends used the radio in their T-34 tank to listen to RFE programs. Later, he heard RFE broadcasts at home and was particularly impressed by "Farmer Balint," "Gallicus," the "Black Book," youth programs and the news service.

From 1954 onwards, source read several "Focus" leaflets, including the translation of KHRUSHCHEV's famous XX Party Congress speech. While still serving in the Army, he himself participated in attempts to shoot down balloons.

Source noted no changes in his own life after the introduction of the regime's new, "softer" policy. The Stalinist director of the factory in which he worked was not even dismissed from his job.

The workers were greatly pleased by the ousting of RAKOSI, but expect no reforms from GERO who is also a member of the "old gang."

EVALUATION COMMENT: None.

x x x

Opinion on Western Broadcasts.

A husz éves forrás, 1955 tavaszig csak ritkán -- barátainál -- hallgatta anyugati adók magyar nyelvű adásait, nem

/more/

lévén rádiójuk. 1955 tavasszal végre sikerült egy Orion 1955-ös típusu készüléket vásárolniok 1260.- Forintért. Ettől fogva már gyakrabban foghatta a SZER-t, BBC-t és Amerika Hangját, a forrás ugyanis csak ezeket az adókat ismeri, amelyek magyarul is közvetítenek. Amint baráti körben értesült, a SZER-t az amerikai nép adományaiból alapították és tartják fenn azzal a célzattal, hogy a rabnépek felszabudási reményét erősítse, a kommunisták megmegújuló nyomásával szemben.

A BBC és Amerika Hangja is hatásos munkát végez az elnyomott népek felszabadításáért, különösen az utóbbi, mert a SZER-hez hasonló "hangnemben" csépel a kommunista rendszert, míg a BBC a "szelídebb hang" képviselője. Ebből származik az, hogy az angol rádiót inkább az értelmiség hallgatja. A forrás a SZER hallgatását helyezte előtérbe, mert úgy érezte, hogy ez az adó szolgálja legközelebbül minden magyar vágyát, a felszabadítást.

A forrás 1952 ősszel hamis születési adattal -- amelyben két évvel idősebbnek írta magát -- felvételt nyert a TATA-i Páncélos Tiszti Iskolára. Innen egy év múlva kidobták, de nem a hamis születési adat végett, hanem mert édesapja csendőr volt. Itt a tiszti iskolán sikerült először a SZER-t hallgatni három bajtársával együtt egy T 34 harcokcsi rádióján. Ezen majdnem zavarmentesen lehetett a SZER-t fogni az összes hullámhosszon. Egyszer a szakasz parancsnoka észrevette és velük együtt hallgatta egy ideig, de azután szigorúan megtiltotta, hogy hallgassák, mert különben feljelenti őket.

A tiszti iskola után -- forrás -- önként jelentkezett katonai szolgálatra, mert így az egy éves tiszti iskolai idejét is beszámították. Jelentkezése után a PÁPA-i 1057 lövészezred páncélos századához került. A század 1953 nyarán táborozáson volt VIIMAPUSZTA-n /Veszprém mellett/ ahol egy alkalommal újból sikerült a SZER-t hallgatnia. Egy /NU/ alhadnagy, akinek saját rádiója volt, meghívta a forrást a sátorába, hogy keresse meg neki a SZER-t mert ő nem tudja az adást behozni. Azonban nem sokáig tudták a közvetítést élvezni, mert PATKÓS Ferenc hadnagy megzavarta őket, akitől alaposan kikaptak.

A forrás 1955 tavasztól kezdve már gyakran hallgatta a SZER adásait. Hallgatási ideje munkabeosztásától függött, leginkább d.e. 9-12^h, d.u. 3-6 óra és este 9-11 óra között. Legtisztábban este /9-11 óra között/ a 25 rövidhullámon lehetett a SZER-t fogni, míg a 16, 31, 41, 49 hullámokat egész nap erősen zavarták, bugó, recsegő és sipoló hangok.

Szívesen hallgatta a SZER-en a híreket, ifjúsági rovatot, "Pekete Hang"-ot, BELL ezredet, Gallikus rovatát, Bálint Gazdát és a vasárnapi zenés üzeneteket.

/more/

Véleménye szerint a SZER műsorát nagy körültekintéssel és az otthoni helyzet részletes ismeretével szerkesztik. "Ez különösen Galikus és Bálint Gazda hangjából tűnik ki a legvilágosabban."

Reaction to the Leaflet Operation.

Az első rölapot /"12 követelés"/ 1954 október vége felé látta, illetve olvasta KERTA községben. Majd 1955 és 1956 évek folyamán többször járt a nevezett községben, ahol a "Szabad Magyarország" c. rölap 2, 3 és 10. számát olvasta. Legutoljára 1956 szeptemberében a "HRUSCSEV beszéde a XX Pártkongresszus titkos ülésén" c. rölap került a kezébe, amelyet egy KERTA-i lakos vitt fel neki BUDAPEST-re. A forrás a "HRUSCSEV beszéde" rölapból idézeteket is mondott, mielőtt irodánkban a röpcédulákat látta. Forrásnak ez utóbbi és a "12 követelésü" rölap tetszik a legjobban, mert ezeken keresztül a magyarság hozzájutott olyan hiranyaghoz, amelyet a kommunisták elhallgatnak.

Léggömböket 1954 november közepe táján látott amikor önkéntes katonai idejét töltötte a PÁPA-i 1057 sz. lövészezrednél. Az említett hónap közepe táján hat léggömb jelent meg óriási magasságban KISCSÓSZ község határa felett /CELLDÖMÖLK és DEVECSER között./ Megjelenésükre a 1057 lövészezred nehéz géppuskás századát riadóztatták és a KISCSÓSZ-i erdőbe, tüzelőállásba helyezték. A forrás nem tartozott a riadóztatott századhoz, hanem önként jelentkezett a léggömb vadászatra, de csak azért, hogy láthasson ilyet. Hat darab nehéz géppuskával kb. 15 percig lövöldöztek a magasan szálló léggömbökre és azokból két darabot lelőttek. A lelőtt léggömbök dobozai nem nyíltak ki.

A két léggömböt a DEVECSER-i és KERTA-i rendőrség szállította el egy Skoda személygépkocsival.

1955 májusában a CSEPEL és PESTSZENTERZSÉBET közötti hidnál is leesett egy léggömb, de erről részletesebben nem tud beszámolni, mert az esetet nem látta, csak a munkatársaitól hallotta. A léggömb esetről sokáig beszéltek a CSEPEL-i Kerékpárgyár munkásai és annak az óhajuknak adtak kifejezést, hogy a nyugatiak több rölapot is küldhetnének, mert a fővárosba igen kevés jut el.

Hungarian Domestic Developments.

A forrás, 1955 júliustól 1956 március végéig a CSEPEL-i Kerékpárgyárban dolgozott, ahol a XX. Kongresszus után egyáltalában semmiféle változás nem történt. A munkások nem is vették

komolyan az ígéreteket, mert ezekből már eleget hallottak.
DEUTSCH Dezső igazgató, aki azelőtt kimondottan "SZTÁLIN szellemét" követte, most minden gyűlésen szidja a "személyi kultuszt."

A 13. Autóközlekedési Vállalatnál, ahol forrás 1956 május végétől meneküléséig dolgozott, szintén nem történt érezhető változás.

RÁKOSI leváltását a forrás és munkatársai örömmel vették ugyan tudomásul, de GERŐ-től sem várnak újat, mert azt mondják, "GERŐ is zsidó és emellett még a régi garnitúrából való!"

End.